

SOCb2021 Politická sociologie

Globalizace

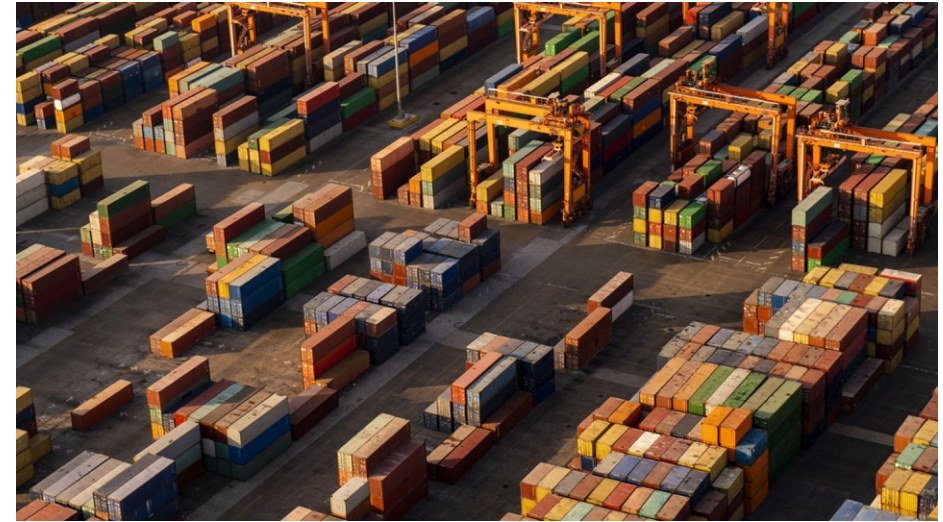
Definice globalizace

- Tok zboží, kapitálu, lidí, informací, idejí, obrazů a rizik napříč národními hranicemi
- Proces mezinárodní integrace, který je důsledkem výměny a střetu idejí, myšlenek, výrobků a dalších aspektů kultury
- Klíčové pokroky v oblasti dopravy a telekomunikací, nárůst internetu a další hlavní faktory globalizace dále napomáhají zvyšování vzájemné ekonomické a kulturní závislosti ekonomických a kulturních vztahů
- Spory o vznik globalizace – cykly globalizace? (eurasijský, afroasijský, orientální, kolonialismus, euroatlantický, po 2. světové válce, po r. 2000)

Definice globalizace

- Nejvýraznější projevy – v kultuře, politice a ekonomice
- Nárůst mezinárodních dohod, nárůst ekonomických transakcí, posilování role nadnárodních podniků, nárůst mezinárodní konkurence
- Vznik vzájemných závislostí, větší vliv událostí a rozhodnutí, které „velmi daleko od nás“
- Spjatost globalizace s rozšiřováním tržní směny a tržních praktik – neoliberální globalizace

Politická globalizace: globální instituce

- „Staří aktéři“: OSN a jeho specializované organizace
- založena 26. června 1945 v San Franciscu na základě přijetí Charty OSN 50 státy (včetně ČSR)
- Cílem je zachování mezinárodního míru a bezpečnosti a zajištění mezinárodní spolupráce.
- Členství v OSN je založeno na principu suverénní rovnosti, státy mají svá zastoupení, tzv. stálé mise, zejména v hlavním sídle OSN New Yorku, ale také např. v Ženevě nebo ve Vídni. ”
- Každý členský stát (193) má své zástupce ve Valném shromáždění a disponuje jedním stejně platným hlasem
- Nečlenské národní státy: Taiwan, Kosovo, Vatikán, Palestina (status stálého pozorovatele)
- Nevládní organizace

Politická globalizace: globální instituce

- „Staro-noví aktéři“: EU a její specializované organizace
- politická a ekonomická unie, kterou od posledního rozšíření v roce 2013 tvoří 28 evropských států s 510,3 miliony obyvatel (přibližně 7,3 % světové populace).
- vznik v roce 1993 na základě Smlouvy o Evropské unii (Maastrichtská smlouva), která navazovala na evropský integrační proces od padesátých let
- Lisabonskou smlouvou nahradila Evropská unie Evropské společenství (ES; dříve Evropské hospodářské společenství), čímž získala právní subjektivitu a některé vlastnosti ES – především nadstátnost
- čtyři základní svobody vnitřního trhu: volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu, a dále společné politiky Evropské unie (hospodářská soutěž, společná vnější obchodní politika a zemědělství)

Pohledy na globalizaci

- (Neo-)marxisté – transnacionální ekonomické vztahy a role korporací klíčová, ztráta státní suverenity (Wallerstein, Lash + Urry, Harvey)
- Teoretici modernity (Giddens, Beck) – globalizace jako důsledek modernity, ne její popření, riziková společnost jako nutně globální
- Globalizace kultury – vznik světové kultury, světostát – jak organizovat politiku, isomorfismus, měkká moc
- Skeptici: mezinárodní řád, mezivládní koordinace, transnacionalismus není globalizace

Kritika globalizace

- 1) Ekonomické rozhodování spojeno s globálními finančními trhy
  - 2) klesá prediktabilita ekonomických a sociálních změn
  - 3) roste demokratický deficit (koncentrace ekonomické a politické moci v rukou nadnárodních korporací, rychlejší ekonomická než politický globalizace)
- „Noví“ aktéři: transnacionální hnutí, advokační sítě, INGOs, Alter/anti-globalizační hnutí

Protesty proti globalizaci

- http://www.youtube.com/watch?v=yBUZH2vCD_k
- <http://www.youtube.com/watch?v=4woja9vZPvE>

Jak měřit globalizaci

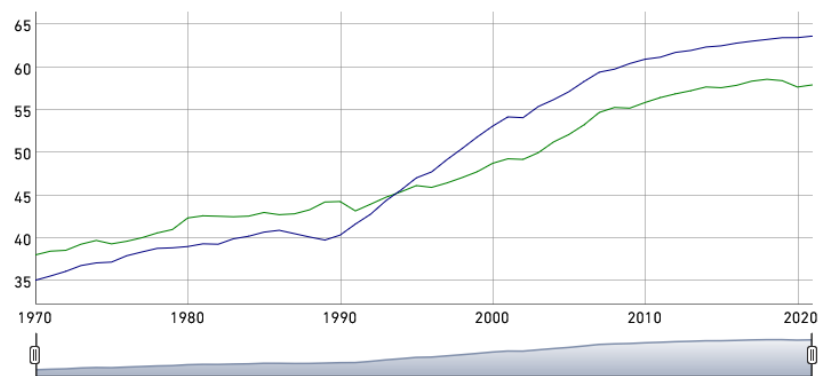
Economic Integration: trade, foreign direct investment, portfolio capital flows, and investment income

Technological Connectivity: Internet users, Internet hosts, and secure servers

Personal Contact: international travel and tourism, international telephone traffic, and remittances and personal transfers (including worker remittances, compensation to employees, and other person-to-person and nongovernmental transfers)

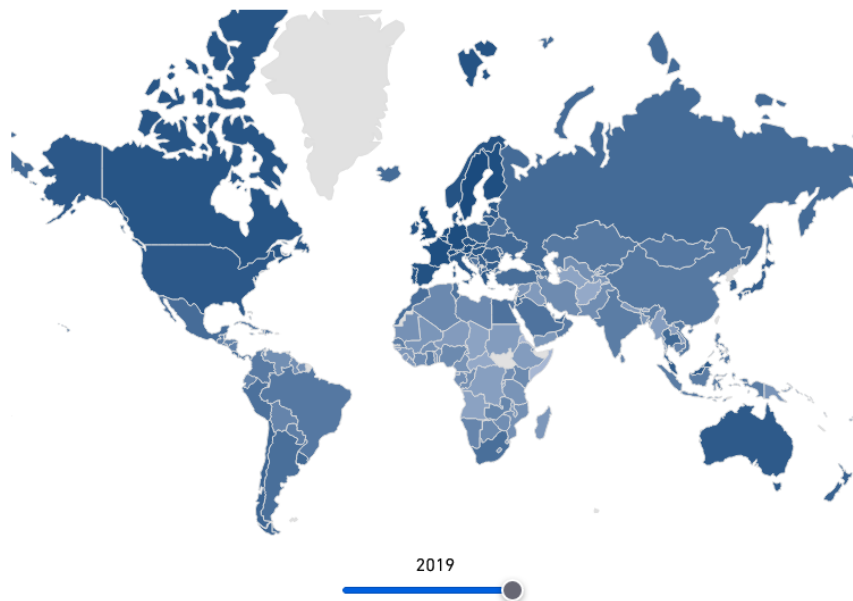
Political Engagement: memberships in international organizations, personnel and financial contributions to U.N. Security Council missions, international treaties ratified, and governmental transfers

Jak měřit globalizaci

— Index - De facto — Index - De jure

World Globalisation Index De facto
 World Globalisation Index De jure

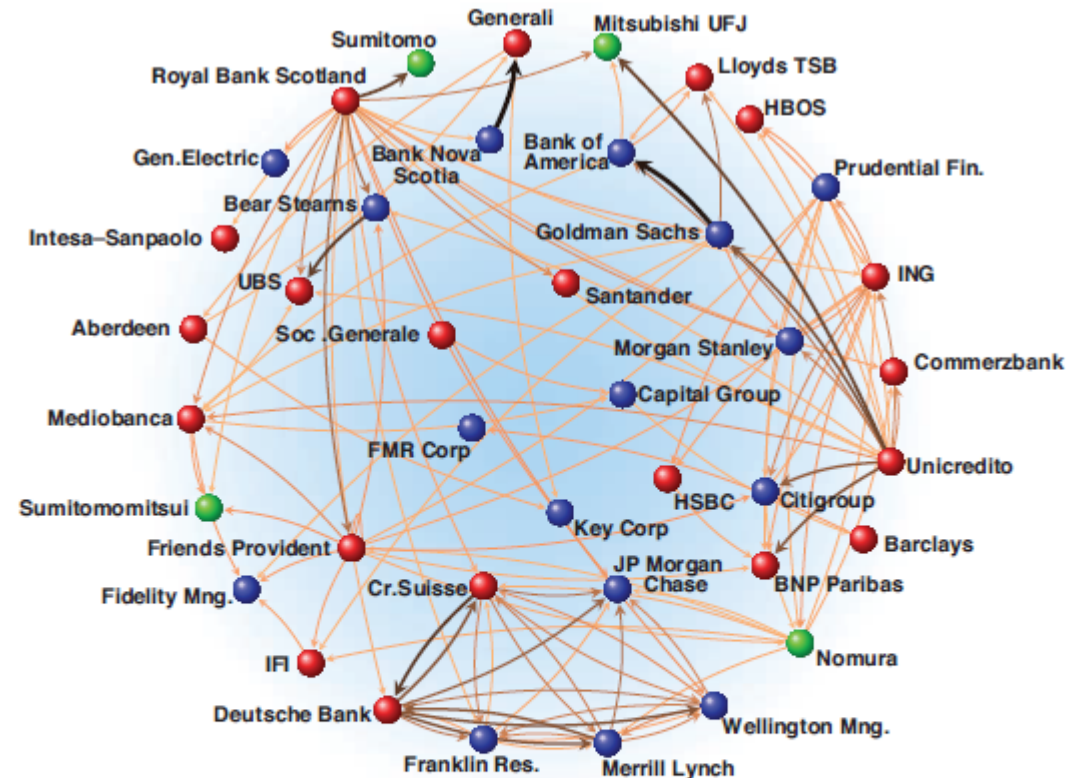

2015 KOF Index of Globalization

Indices and Variables	Weights
A. Economic Globalization	[36%]
i) Actual Flows	(50%)
Trade (percent of GDP)	(22%)
Foreign Direct Investment, stocks (percent of GDP)	(27%)
Portfolio Investment (percent of GDP)	(24%)
Income Payments to Foreign Nationals (percent of GDP)	(27%)
ii) Restrictions	(50%)
Hidden Import Barriers	(24%)
Mean Tariff Rate	(28%)
Taxes on International Trade (percent of current revenue)	(26%)
Capital Account Restrictions	(23%)
B. Social Globalization	[38%]
i) Data on Personal Contact	(33%)
Telephone Traffic	(25%)
Transfers (percent of GDP)	(3%)
International Tourism	(26%)
Foreign Population (percent of total population)	(21%)
International letters (per capita)	(25%)
ii) Data on Information Flows	(35%)
Internet Users (per 1000 people)	(36%)
Television (per 1000 people)	(38%)
Trade in Newspapers (percent of GDP)	(26%)
iii) Data on Cultural Proximity	(32%)
Number of McDonald's Restaurants (per capita)	(44%)
Number of Ikea (per capita)	(44%)
Trade in books (percent of GDP)	(11%)
C. Political Globalization	[26%]
Embassies in Country	(25%)
Membership in International Organizations	(27%)
Participation in U.N. Security Council Missions	(22%)
International Treaties	(26%)

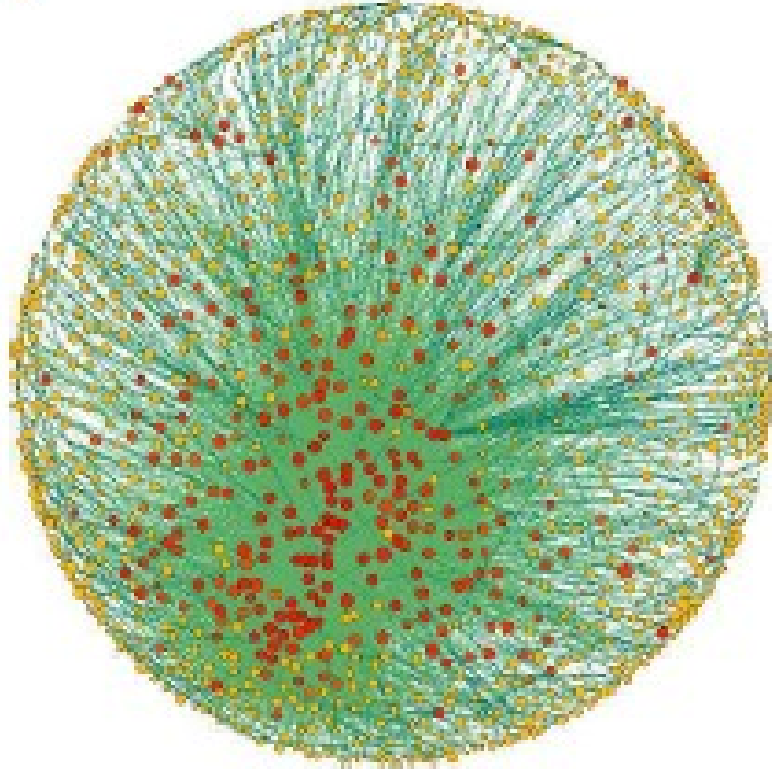
Mezinárodní finanční vazby (Schweitzer et al. 2009)

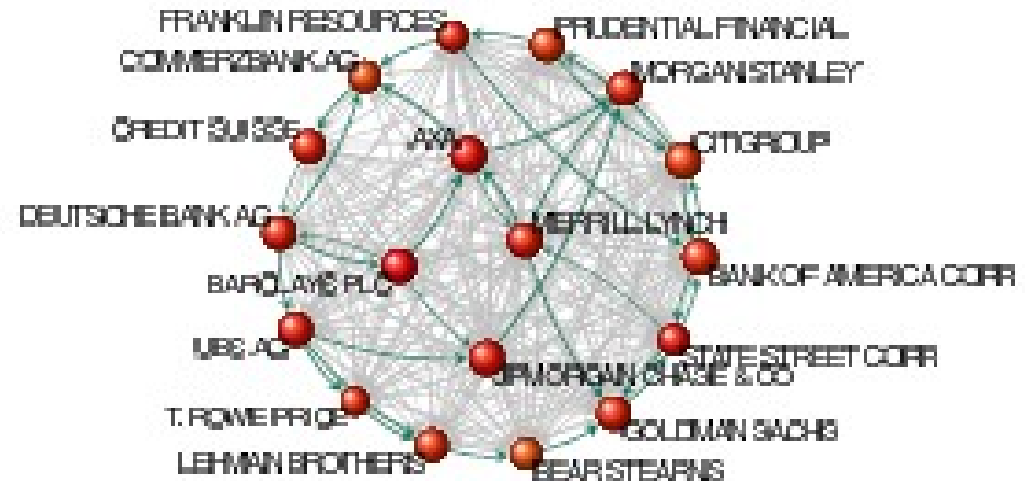
Fig. 2. A sample of the international financial network, where the nodes represent major financial institutions and the links are both directed and weighted and represent the strongest existing relations among them. Node colors express different geographical areas: European Union members (red), North America (blue), other countries (green). Even with the reduced number of links displayed in the figure, relative to the true world economy, the network shows a high connectivity among the financial institutions that have mutual share-holdings and closed loops involving several nodes. This indicates that the financial sector is strongly interdependent, which may affect market competition and systemic risk and make the network vulnerable to instability.

Struktura mezinárodní korporátní moci (Vitagli et al. 2011)

D

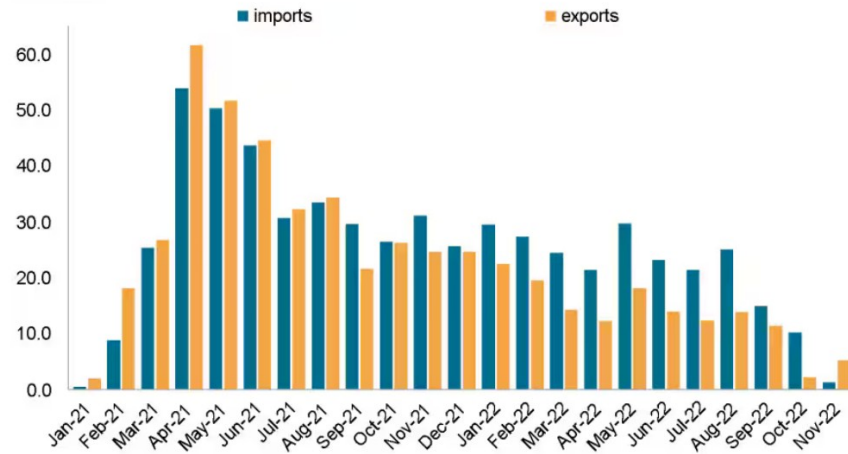
We start from a list of 43060 TNCs identified according to the OECD definition, taken from a sample of about 30 million economic actors contained in the Orbis 2007 database (see SI Appendix, Sec. 2). We then apply a recursive search (Fig. S1 and SI Appendix, Sec. 2) which singles out, for the first time to our knowledge, the network of all the ownership pathways originating from and pointing to TNCs (Fig. S2). The resulting TNC network includes 600508 nodes and 1006987 ownership ties.

The World's Largest 100 Economic Entities (2018)

Country/Corporation	Revenue (US\$ bn)	Country/Corporation	Revenue (US\$ bn)
1 United States	3363	51 General Electric (US)	140
2 China	2465	52 CSCEC (CN)	139
3 Japan	1696	53 AmerisourceBergen (US)	136
4 Germany	1507	54 Agricultural Bank of China (CN)	133
5 France	1288	55 Verizon (US)	132
6 United Kingdom	996	56 Chevron (US)	131
7 Italy	843	57 E.ON (DE)	130
8 Brazil	632	58 AXA (FR)	129
9 Canada	595	59 Indonesia	129
10 Walmart (US)	482	60 Finland	128
11 Spain	461	61 Allianz (DE)	123
12 Australia	421	62 Bank of China (CN)	122
13 State Grid (CN)	330	63 Honda Motor (JP)	121
14 Netherlands	323	64 Cargill (US)	120
15 South Korea	304	65 Japan Post Holdings (JP)	119
16 China Nat. Petroleum (CN)	299	66 Costco (US)	116
17 Sinopec Group (CN)	294	67 Argentina	116
18 Royal Dutch Shell (NL/GB)	272	68 BNP Paribas (FR)	112
19 Sweden	248	69 Fannie Mae (US)	111
20 Exxon Mobil (US)	246	70 Ping An Insurance (CN)	110
21 Volkswagen (DE)	237	71 Kroger (US)	109
22 Toyota Motor (JP)	237	72 Société Générale (FR)	108
23 Apple (US)	234	73 Amazon.com (US)	107
24 Belgium	232	74 China Mobile Comm. (CN)	106
25 BP (GB)	226	75 SAIC Motor (CN)	105
26 Mexico	224	76 Walgreens Boots Alliance (US)	104
27 Switzerland	216	77 HP (US)	103
28 Berkshire Hathaway (US)	211	78 Assicurazioni Generali (IT)	103
29 India	200	79 Cardinal Health (US)	103
30 Norway	200	80 BMW (DE)	102
31 McKesson (US)	192	81 Express Scripts Holding (US)	102
32 Russia	187	82 Nissan Motor (JP)	102
33 Austria	187	83 China Life Insurance (CN)	101
34 Turkey	184	84 J.P. Morgan Chase (US)	101
35 Samsung Electronics (KR)	177	85 Koch Industries (US)	100
36 Glencore (CH/JE)	170	86 Gazprom (RU)	99
37 ICBC (CN)	167	87 China Railway Eng. (CN)	99
38 Daimler (DE)	166	88 Petrobras (BR)	97
39 UnitedHealth Group (US)	157	89 Schwarz Group (DE)	97
40 Denmark	157	90 Trafigura Group (NL/SG)	97
41 EXOR Group (IT/NL)	154	91 Nippon Telegraph and Tel. (JP)	96
42 CVS Health (US)	153	92 Boeing (US)	96
43 General Motors (US)	152	93 Venezuela	96
44 Vitol (NL/CH)	152	94 China Railway Constr. (CN)	95
45 Ford Motor (US)	151	95 Microsoft (US)	94
46 China Constr. Bank (CN)	150	96 Bank of America Corp. (US)	93
47 Saudi Arabia	150	97 ENI (IT)	93
48 AT&T (US)	147	98 Greece	93
49 Total (FR)	143	99 Nestlé (CH)	92
50 Hon Hai Precision Ind. (TW)	141	100 Wells Fargo (US)	90

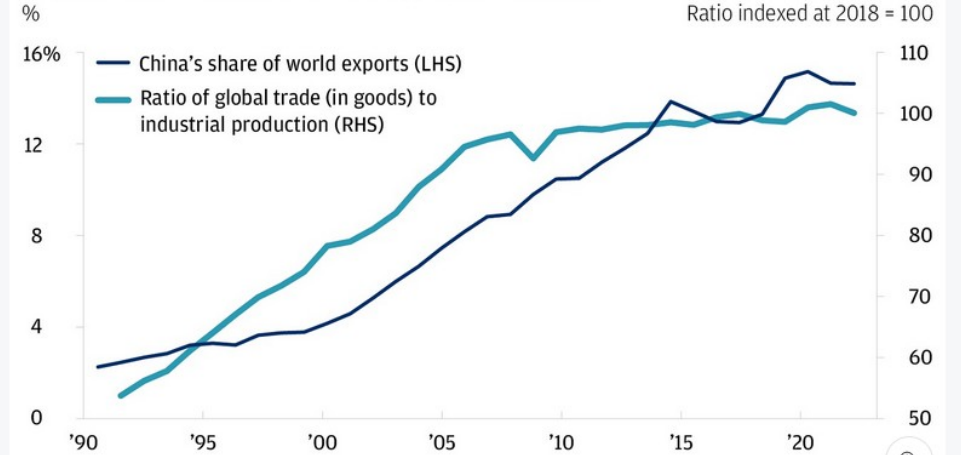
De-globalizace?

Average year-on-year growth rates for top 10 economies of exports and imports

Data compiled Feb. 8, 2023.
Source: S&P Global Market Intelligence.
© 2023 S&P Global.

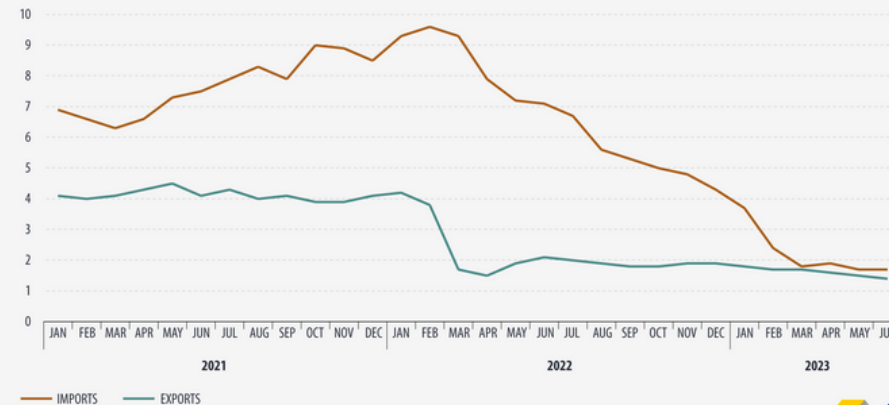
Deglobalization not apparent in the aggregate trade data

Sources: Haver Analytics, International Monetary Fund, Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis. Data as of November 30, 2023.

EU trade in goods with Russia, January 2021 - June 2023

(% share in extra-EU trade, seasonally adjusted)

eurostat